

KALEVI SORSA SÄÄTIÖ
FONDEN • FOUNDATION

Impulsseja

Maaliskuu 2018

Will Sapp

Onko Justin Trudeaun hallitus edistyksellisten arvojen globaali valopilkku?

- Trudeauun hallinto saavutti vastikään kautensa puolivälin laskevien gallup-lukujen varjossa ja siksi nyt onkin hyvä hetki tarkastella, ovatko Trudeauun kampanjalupaukset keskiluokan tukemisesta, avoimuudesta, vapaakaupasta, osallistamisesta ja monimuotoisuudesta olleet muutakin kuin tyhjiä puheita.
- Artikkelissa Will Sapp käy läpi Kanadan poliittisen järjestelmän kehitystä, sen vaikutusta nykyiseen poliittiseen tilanteeseen sekä Trudeauun nousuun ja kysyy, edustaako Trudeau sosialidemokraattisten arvojen paluuta valtaan?
- Trudeau kampanjoi vasemmalla, mutta hallitsee keskellä ja poliittinen muutos liittyy ensisijaisesti pehmeään valtaan ja mielikuviin Kanadasta ja kanadalaisuudesta vakauden ja edistyksellisten ideaalien puolestapuhujana. Samaan aikaan erityisesti vero- ja ympäristöpolitiikassa ero edeltävään konservatiivihallitukseen on vähäinen.

Sisältö

Onko Justin Trudeaun hallitus edistyksellisten arvojen globaali valopilkku?	3
Trudeaun valtaannousu kanadalaisen federalismin suuressa kontekstissa	4
Vaikutelma on valtaosa vallasta: kampanjoi vasemmalla, hallitse keskustassa	6
Pehmeän vallan ja optimismin häivähdysten arvo	8

Onko Justin Trudeauun hallitus edistyksellisten arvojen globaali valopilkku?

Sosialidemokraattisten puolueiden kannatus on laskenut tasaisesti joka puolella Eurooppaa sitten vuosien 2007–2009 rahoitusmarkkinakriisin. Jotkut ovat jopa *pohtineet*, onko tämä trendi peruuttamaton, mediassahan on viikoittain raportteja populistisella retoriikalla ratsastavista vastarintapuolueista. Eristäytymis- ja maahanmuuttovastaista politiikkaa kannattavat johtajat, puolueet ja liikkeet ovat nyt levittäytyneet laajalle ensimmäistä kertaa sitten kylmän sodan loppumisen. Marine Le Penin, Viktor Orbanin, Andrzej Dudan ja Sebastian Kurzin kaltaiset poliittiset keulakuvat ovat kääntäneet niin sanotun *historian lopun* pääläelleen. Populismi ei tietenkään ole rajoittunut vain Eurooppaan, kuten ovat osoittaneet Donald Trumpin valinta Yhdysvaltain presidentiksi vuoden 2016 vaaleissa ja nopeasti nousseiden nationalistipuolueiden syntyminen uudelleen sekä Australiassa että Kanadassa.

Jos optimistisesti yrittää etsiä maailmalta merkkejä siitä, että progressiivisten arvojen jyrkkä alamäki olisi taittumassa, tuloksena on lyhyt lista. Listan kärjessä on usein Kanada ja sen kuvia kumartamaton, hetkessä kansainväliseksi tähdeksi noussut pääministeri Justin Trudeau, joka edustaa Kanadan liberaalipuoluetta. Trudeau on luontainen puhujalahjakkuus, jolla on elokuvatähden ulkonäkö ja kyky ystävyyttä johtajien kanssa halki koko poliittisen kirjon. Häntä ja hänen nuorekasta brändiään pidetäänkin laajasti toivon, läpinäkyvyyden ja sivistyksen valopilkuna globaalissa poliittisessa maisemassa, joka muuten on kovin poleeminen.

Trudeaun hallinto saavutti vastikään kautensa puolivälin, ja vuoden 2017 jälkipuoliskolla gallupluvut kanadalaisien keskuudessa ovat olleet laskevia. Siksi nyt onkin hyvä hetki tarkastella, ovatko Trudeauun kampanjalupaukset keskiluokan tukemisesta, avoimuudesta, vapaakaupasta, osallistamisesta ja monimuotoisuudesta olleet muutakin kuin tyhjiä puheita. Hyvän viitekehyksen Trudeauun omanlaisen kanadalaisen sosialismin ymmärtämiseen saa tarkastelemalla tarkemmin maan federalismia ja monipuoluejärjestelmän historiaa. Se paljastaa, että Trudeau ja Kanadan liberaalipuolue usein kampanjoivat vasemmalta, mutta hallitsevat keskeltä, ja progressiiviset arvot saavat monesti väistää poliittisten tarkoitusperien tieltä. Trudeauun poliittisesta kaksinaamaisuudesta huolimatta hänen julkisuusstrategiansa on arvokas, sillä Kanadan globaali imago on parantunut ja maan pehmeät poliittiset voimat ovat elpyneet.

Trudeaun valtaannousu kanadalaisen federalismin suuressa kontekstissa

Kanadan poliittisen järjestelmän alkuperän tarkastelu on valaisevaa, kun pyritään ymmärtämään Trudeauun kiihkeää hybridisocialismia (jos se on socialismia ensinkään). Maan poliittisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden juuret juontavat konfедераation perustamista edeltäviin vuosiin. Alue oli etnisesti ja kielellisesti jakautunut: Ala-Kanada (nykyinen Québec) oli valtaosaltaan ranskalainen ja Ylä-Kanada (nykyinen Ontario) sekä rannikkoprovinssit (Nova Scotia ja New Brunswick) englantilaisia. Etelänaapurissa Yhdysvalloissa vallitsi tuolloin sisällissota, ja vastaavat konfliktit minimoidakseen konfедераation isät ottivat käyttöön liittovaltiojärjestelmän, jonka tavoitteena oli ehkäistä tulevia kulttuurisia jännitteitä. Vuoden 1867 British North America Act (nykyään perustuslaki Constitution Act) jakoi lainsäädäntövallan eri alueet liittovaltion ja provinssien hallitusten kesken. Tämä vallanjako tunnetaan federalismina. Alun perin neljän provinssin konfедераatiosta muodostui vuoteen 1999 mennessä kymmenen provinssia ja kolme territoria, jotka ovat monesti yhtä monimuotoisia kulttuurisesti kuin maantieteellisestikin.

Tähän lyhyeen historiakertaukseen on kaksi syytä. Ensinnäkin kielellisen, kulttuurisen ja poliittisen monimuotoisuuden periaatteet olivat vahvasti läsnä jo Kanadan kansallisvaltion syntyessä. Vuonna 1971 pääministeri Pierre Elliot Trudeau (1968–1979, 1980–1984) julisti monikulttuurisuuden liittovaltion linjaksi. Toiseksi liittovaltiojärjestelmä takasi tietyn autonomian tason provinssille, jotka puolestaan vaalivat mielipiteiden moninaisuutta.

Mielipiteiden moninaisuus heijastuu viidessä poliittisessä puolueessa, jotka kampanjoivat liittovaltion ja provinssien tasolla: vihreä puolue (the Green Party), uusi demokraattinen puolue (New Democratic Party), Parti Québécois, liberaalipuolue (Liberal Party) ja konservatiivipuolue (Conservative Party). Kanadan provinssissa näkyy kutakuinkin koko poliittinen kirjo idästä länteen: Rannikkoprovinssit ovat yleensä kallellaan sosialidemokratian suuntaan. Québec – sen lisäksi, että siellä on vahva, vaikkakin vähitellen hiipuva oikeistolainen separatistipuolue Parti Québécois – äänestää yleensä keskustasta vasemmalle liittovaltion vaaleissa. Ontario yleensä vaihtelee konservatiivipuolueen ja hieman keskustasta vasemmalle sijoittuvan liberaalipuolueen välillä. Preeriaprovinssit Manitoba ja Saskatchewan ovat myös heilureita. Läntiset provinssit Alberta ja Brittiläinen Kolumbia ovat perinteisesti olleet konservatiivisia. Kanadan konservatiivisen puolueen pääministeri Stephen Harper (2006–2015), joka toi Kanadan politiikkaan uudenlaista uskonservatismia, onkin kotoisin Albertasta. Silti Alberta, jonka pohjoisosassa esiintyy tunnetusti haitallista öljyhiekkaa, valitsi vasemmalle kallellaan

olevan uuden demokraattisen puolueen edustajan provinssin pääministeriksi viimeisimmissä provinssivaaleissa.

Huolimatta siitä, että maantieteellisesti Kanada on maailman toiseksi suurin maa ja demografialtaan yksi maailman monikulttuurisimmista kansakunnista, meistä kanadalaisista poliittisina toimijoina voi silti tehdä joitain yleistyksiä. Pyrimme välttämään sellaista myrskyisää politiikkaa, joka usein vaivaa etelänaapuriamme. Sekoitamme poliittista pakkaa mieluummin silloin, kun jonkin puolueen olo näyttää käyvän hieman liian mukavaksi. Olemme laajasti ottaen liberaali kansakunta, ylpeitä universaalista terveydenhuollostamme (uuden demokraattisen puolueen entinen johtaja Tommy Douglas, jota pidetään laajasti universaalien terveydenhuollon isänä, äänestettiin ”*suurimmaksi kanadalaiseksi*” Kanadan yleisradioyhtiö Canadian Broadcasting Corporationin kansallisessa äänestyksessä vuonna 2004) ja taloudessa konservatiivisia. Sitä tosiseikkaa ei silti käy kiistäminen, että

Kanadalaisina monesti määrittelemme itsemme negatiivisesti: arvioimme jatkuvasti sitä, mitä emme ole, sen sijaan, mitä olemme. Justin Trudeau muuttaa tätä kansainvälisellä tasolla.

Kanadalla on etelänaapuri, joka jättää maan talouden ja väkimäärän kymmenkertaisesti varjoonsa. Yhdysvaltain läheisyys tuo kanadalaiseen psyykeen usein alemmuudentunnetta. Ehkä sitäkin olennaisempaa on kuitenkin se, että monesti määrittelemme itsemme negatiivisesti: arvioimme jatkuvasti sitä, mitä emme ole, sen sijaan, mitä olemme.

Justin Trudeau muuttaa tätä ainakin kansainvälisellä tasolla.

Kanadan entisen pääministerin Pierre Trudeaun pojan nousu oli nopea. Kun Yhdysvaltojen suhtautuminen silloisen presidentti Obaman kannattamaan toivon ja muutoksen retoriikkaan alkoi muuttua yhä pessimistisemmäksi, Kanadassa orasti konservatiivipuolueen puheenjohtaja ja pääministeri Stephen Harperin johdolla oma populismin prototyyppinsä. Harperin hallinto kaihtoi mediaa ja oli salailtava sekä jossain määrin autokraattinen. Harper yritti useasti luoda Yhdysvaltojen järjestelmää jossain määrin muistuttavaa yksityistä terveydenhuoltojärjestelmää, mutta yritykset epäonnistuivat. Hänen öljy-yhtiöille edullinen politiikkansa oli ympäristön kannalta *taantumuksellista niin lainsäädännön kuin ympäristönsuojelun kannalta*. Hän oli tiedettä ja muslimeita vastaan, kannatti eristäytymispolitiikkaa ja sanoi näkemyksensä ääneen. Ehkä symbolisinta Harperin uuskonservatismissa oli se, mitä valtakunnallinen sanomalehti *The Globe and Mail* kutsui hänen ”henkilökultikseen”. Vuonna 2008 Harper poistatti Kanadan edustajainhuoneen

seinältä aiempien konservatiivipääministerien muotokuvat, ja ne korvattiin Harperin omilla kuvilla. Monille tapaus symboloi Harperin hallintoa.

Harperin konservatiivipuolue hallitsi vähemmistöhallituksella (2006–2011) enimmän osan Harperin kymmenestä pääministerivuodesta. Vuonna 2015, neljän enemmistöhallitusvuoden jälkeen, Harperin epäluottamuksen ja eripurannan viesti oli menettänyt uskottavuutensa äänestäjien silmissä. Tuolloin 43-vuotias Trudeau puolestaan veti kampanjaa, joka lupasi positiivista suhtautumista maahanmuuttoon sekä optimismin, avoimuuden, tasa-arvon, vapaan markkinatalouden ja sosiaaliturvan periaatteisiin – sosialidemokraattisten arvojen peruskiviin. Oli Kanadan Obaman hetki.

Vaikutelma on valtaosa vallasta: kampanjoi vasemmalla, hallitse keskustassa

Valtavan vaalivoiton takana oli laajempi yleisen optimismin tunne, jonka Trudeau ilmaisi voitonpuheessaan. ”Monet teistä ovat pelänneet, että Kanada on kadottanut myötätuntoisen ja rakentavan äänensä maailmassa viimeisten kymmenen vuoden aikana,” *Trudeau sanoi* puhuen kansainväliselle yhteisölle. ”Minulla on teille yksinkertainen viesti: 35 miljoonan kanadalaisen puolesta sanon, että olemme palanneet.” Trudeau kertasi asiantuntevasti isänsä monikulttuurisen narratiivin ja sanoi Kanadan olevan vahva monikulttuurisuutensa ansiosta, ei siitä huolimatta. Julistus oli kritiikkiä edellisen hallinnon eristäytyneisyyttä kohtaan, ja siitä alkoi Kanadan kansainvälinen uudelleenbrändäys liberaalipuolueen vankassa ohjauksessa.

Muutos näytti olevan välitön. Trudeau nimitti hallituksen, joka etnisyyksien, sukupuolten ja uskontojen kirjoltaan oli kuin YK. Puolet nimitetyistä oli naisia. Sanomalehti *Toronto Star kertoi* tästä monimuotoisuudesta tuolloin näin: ”ensimmäinen muslimiministeri koskaan, ensimmäinen alkuperäiskansojen edustaja oikeusministerinä, ja kalastusalueministerinä ensimmäinen pohjoisten alkuperäiskansojen edustaja, inuiitti, jolla oli virkaanastujaisissa hylkeennahkakravatti.” Se oli symbolinen käänne, jonka oli tarkoitus tuoda liittovaltion toimiin uudenlaista läpinäkyvyyttä ja sellaista osallistavuutta, jota ei juuri politiikassa olla maailmalla nähty. Markkinointinäkökulmasta katsottuna taktiikka toimikin hyvin. Trudeau komeili lehtien kansikuvissa kautta maailman: GQ-lehdessä toukokuussa 2016, Paris Matchissa huhtikuussa 2017, Bloomberg Businessweekissä toukokuussa 2017 ja Rolling Stone Magazinessa elokuussa 2017 otsikolla ”*Justin Trudeau:*

"Miksei hän voi olla meidän presidenttimme?" Kerrankin Kanada näkyi poliittisella maailmannäyttämöllä, ja sen pehmeä valta oli noussut aivan uudelle tasolle.

On haastavaa tarkastella Trudeaun poliittisia lupauksia tyhjiössä, irrallaan hänen edeltäjänsä äärimmäisen vanhoillisesta politiikasta. Harperin hallituksen linja esimerkiksi energiapolitiikkaa, ilmastonmuutosta, alkuperäiskansojen oikeuksia ja monikulttuurisuutta koskevissa kysymyksissä oli niin taantumuksellinen, että Trudeaun paluu aiempaan voi pintapuolisesti näyttää edistykselliseltä. Todellisuudessa Trudeaun hallitus on vain palauttanut Kanadan aiempien keskustahallitusten linjan lisättynä ripauksella sosialidemokraattisia arvoja.

Kaksi edistyksellistä erikoistapausta on saanut merkittävää huomiota mediasa: kannabiksen viihdekäytön laillistaminen ja syyrialaispakolaisten toivottaminen tervetulleeksi. Näiden merkitys ei ole vähäinen. Kanadasta tulee maailman

Energia- ja ilmastonmuutoskysymyksissä Trudeau saattaa olla enemmän uhoa kuin tekoja. Trudeau antoi rakennusluvan kiistellylle Keystone XL -öljyputkelle, jonka rakentamisen Obama oli tilapäisesti keskeyttänyt.

ensimmäinen maa, joka laillistaa kannabiksen viihdekäytön. Se on tuonut arvonnousua Toronton pörssiin "kannabisosakkeille" ja antaa Kanadalle globaalisti reilun etumatkan tuleviin kilpailijoihin nähden. Se on myös selvä pesäero aiempaan hallitukseen, joka pyrki koventamaan rangaistuksia ja rakentamaan Yhdysvaltain mallia muistuttavan vankilajärjestelmän.

Kun presidentti Trump tammi-kuun alkupuolella 2017 alle-

kirjoitti asetuksen, joka kielsi syyrialaispakolaisten tulon Yhdysvaltoihin, Trudeau käytti tilaisuuden hyväkseen ja alleviivasi Kanadan avoimuutta Twitterissä: "Kanadalaiset toivottavat uskontoon katsomatta kaikki vainoa, terroria & sotaa pakenevat tervetulleeksi. Monimuotoisuus on voimamme #WelcomeToCanada". Se oli tehokas poliittinen vastavoima Yhdysvaltain eristäytymisen viestille. Aihetunniste #WelcomeToCanada (tervetuloa Kanadaan) alkoi pian tuon jälkeen trendata twitterissä. Vuonna 2016 Kanadaan tuli 46 700 turvapaikanhakijaa (korkein vastaanotettujen pakolaisten määrä sitten vuoden 1980), ja vuosittainen tahti tulee pysymään suunnilleen samana vuoteen 2020 saakka.

Energia- ja ilmastonmuutoskysymyksissä Trudeau saattaa kuitenkin olla enemmän uhoa kuin tekoja. Huolimatta lupaavista puheista siitä, että Kanada luopuisi raskaasti saastuttavasta öljyhiekasta, Trudeau on hyväksynyt kaksi putkihanketta

Albertan öljyhiekan öljyn kuljettamiseksi. Trudeau antoi rakennusluvan myös kiistellylle Keystone XL -putkelle, jonka rakentamisen Yhdysvaltain entinen presidentti Obama oli tilapäisesti keskeyttänyt, koska putki oli hänen mielestään *"takaisku yrityksille hidastaa ilmaston lämpenemistä."* Trudeau myös osoitti 11,4 miljardia dollaria niin ympäristönsuojelijoiden kuin alkuperäisasukkaiden kritisoimaan hankkeeseen, joka hyödyntää nesteytettyä maakaasua (LNG) ja voi uhata koskemattomia lohennousupaikkoja. Ympäristöpolitiikassa Trudeau saattaakin olla suusi lampaan vaatteissa. Houstonissa maaliskuussa 2017 pidetyssä öljyteollisuuden tapaamisessa Trudeau – vastoin Twitteriä ja muita vastaavia varten huolellisesti rakennettua edistyksellistä imagoaan – *sanoi näin:* "Yksikään maa ei jätä 173 miljardia barreilia öljyä maahan, jos sellaisen esiintymän löytää." Trudeau on todella mestari kampanjoimaan vasemmalla ja hallitsemaan keskustassa, joskus jopa oikealla.

Trudeaun hallitus on toistuvasti vakuuttanut, että sen ensisijainen sisäpoliittinen tavoite on auttaa perheitä, "jotka tekevät kovasti töitä päästäkseen keskiluokkaan". Trudeaun verolinja kertoo kuitenkin toista. Johtavan kanadalaisen ajatushautomon Fraser Instituten tuore tutkimus osoittaa, että lapsiperheet palkansaa- jien alimmassa 20 prosentissa saivat *"toiseksi pienimmän alennuksen liittovaltion veroon"*, ja monet pienituloiset perheet jäivät tyystin hallituksen veropolitiikan ulkopuolelle. Fraser Institute totesi myös, että "kun kaikki suurimmat veromuutokset otetaan huomioon, 61 prosenttia [...] alimmasta 20 prosentista veroja maksavia lapsiperheitä" tulee maksamaan korkeampaa tuloveroa. On kysyttävä, miten nämä luvut sopivat yhteen liberaalipuolueen edistyksellisen retoriikan kanssa.

Pehmeän vallan ja optimismin häivähdysten arvo

Trudeaun valinta ei siis ollut niinkään sosialidemokraattisten arvojen paluuta valtaan, vaan ajan hengen mukainen heijastus Kanadan yhteiskunnasta laajemmin. Onko hänen yhteiskunnallinen retoriikkansa näkynyt hänen politiikassaan? Lyhyt vastaus on "ei". Kuten Obaman, myös Trudeauun retoriikalla on merkityksensä ja tarkoituksensa pehmeän vallankäytön maailmassa, ja se on merkittävää. Kanadalaisena matkustaminen on totisesti muuttunut, ja Kanadan kansainvälinen brändi on vahvempi kuin koskaan. Tämä positiivinen imago on vahvistanut Kanadan taloutta etenkin maan nopeiten kasvavalla alalla eli teknologiassa, ja se on asemoinut Kanadan ainakin ulkopuolelta katsottuna vakauden ja edistyksellisyden ideaalien puolestapuhujaksi.

Trudeaun nousu on saattanut vaikuttaa myös niihin maailmankolkkiin, joissa vasemmistolla on pidemmän tähtäimen toivoa. Esimerkiksi Uudessa-Seelannissa valittiin vastikään valtaan nuorin poliittinen johtaja sukupolviin. Työväenpuolueen johtaja, suhteellisen tuntematon Jacinda Ardern nousi valtaan viime lokakuussa tultuaan valituksi puolueensa johtoon vain kuusi viikkoa aiemmin. Ardern on maailman nuorin nainen valtion johdossa ja lupaa edistyksellistä politiikkaa kysymyksissä, jotka koskevat aborttia (joka on yhä Uudessa-Seelannissa laitton, joskin lääkäri voi sen hyväksyä), ilmastonmuutosta, elintason epätasa-arvoa, naisten aseman edistämistä, keskiasteen jälkeistä koulutusta ja mielenterveyden avohoitopalveluita.

Ardenin valintaa voidaan verrata Emmanuel Macronin valintaan Ranskassa 7.5.2017. Tuolloin 39-vuotias Macron lainasi taitavasti Obaman kampanjassa vuonna 2008 käytettyjä nuorten osallistamisstrategioita ja yllätti Le Penin johtamat nousevat uuskonservatiivit ajamalla optimismin viestiä ja erityistä nuorten osallistamisstrategiaa *Grande Marche*, joka muistuttaa Trudeauun nuorekkaaksi

brändättyä politiikkaa.

Opetus, jota Trudeau edustaa sekavalle, miltei epävarmalle Euroopalle on tämä: vanhoilla liberaaleilla taistoilla on väliä, ja ne tarvitsevat uutta paloa.

Nykytodellisuudessa poliitikot kampanjoivat jatkuvasti niin kotimaassa kuin kansainvälisestikin. Trudeau on tämän uuden ajan arkkityyppi. Hän ei ehkä ole sosialidemokraattisten arvojen valopilkku, mutta silti lupaava muutos pois päin siitä hajottavasta politiikasta, joka on pitänyt vallassaan monia maita ympäri maailman.

Politiikan asiantuntija *ilmaisi asian vastikään näin* brittilehti Evening Standardissa:

Trudeau ei ole täydellinen, toisin kuin hänen huumaantuneimmat eurooppalaiset ihailijansa väittävät. Hän saattaa suhtautua yksityiskohtiin huolimattomasti ja arkoihin asioihin tarpeettoman kevyesti. Lisäksi hänen on otettava hallituksensa tiukemmin otteeseensa, jotta voi jatkossa välttää tarpeettomat mokat. Opetus, jota hän edustaa sekavalle, miltei epävarmalle Euroopalle on kuitenkin tämä: vanhoilla liberaaleilla taistoilla on väliä, ja ne tarvitsevat uutta paloa.

Liikkeen pitkäaikainen menestys jää nähtäväksi, kun Trudeau ja hänen tukijoukkonsa jatkavat kampanjaansa kohti seuraavia vaaleja.

Kirjoittaja

WILL SAPP on Ottawan yliopistosta valmistunut oikeustieteen tohtori ja kanadalainen yhteiskunnallinen keskustelija.

Impulsseja-sarjan uusimpia julkaisuja

HOLMGREN, Markus: 'Tietön taival. Mikä on Kiinan Uusi silkkitie, mitä sillä tavoitellaan ja mitä sen toteutuminen edellyttää?' Helmikuu 2018 (37 s.)

MATTILA, Maija: 'Alustatalouden haasteet työntekijälle' Tammikuu 2018 (35 s.)

HUUPPONEN, Mari: 'Ruotsin feministinen ulkopoliittikka' Joulukuu 2017 (12 s.)

HONKANEN, Petri: 'Lohkoketjuteknologia – Luottamuksen koodi hajautuneessa yhteiskunnassa' Lokakuu 2017 (31 s.)

MEYER, Henning: 'Poliittisia vastauksia digitaalisen vallankumouksen haasteisiin' Syyskuu 2017 (12 s.)

MUSTOSMÄKI, Armi: 'Pohjoismainen työmarkkinamalli digipaniikin aikakaudella' Kesäkuu 2017 (27 s.)

WINGBORG, Mats: 'Ruotsin terveydenhuollon uudistukset ja niiden vaikutukset' Maaliskuu 2017 (14 s.)

BLÅFIELD, Ville: 'Uusi työ – uudet duunarit. Keskusteluja työn muutoksesta' Helmikuu 2017 (52 s.)

JUTILA ROON, Merja: 'Maahanmuuttajat äänestäjinä Suomen kuntavaaleissa.' Marraskuu 2016 (15 s.)

SIHTO, Matti: 'Aktiivisen työvoimapolitiikan paluu. Suomi nostettava pohjoismaiselle tasolle.' Lokakuu 2016 (10 s.)

Kalevi Sorsa -säätiö on sosiaalidemokraattinen ajatushautomo, joka ylläpitää yhteiskunnallista, tasa-arvoa ja demokratiaa edistävää keskustelua.

www.sorsafoundation.fi